

Biuletyn Informacji Publicznej Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach

Adres artykułu: <https://bip.awf.katowice.pl/arttykul/115-9832-sylwetka-kandydata>

Sylwetka kandydata

Sylwetka kandydata dr Zbigniewa Czajkowskiego (na podstawie Laudacji prof.dr hab. Stanisława Sochy) .

Doroste życie Zbigniewa Czajkowskiego rozpoczyna ukończenie w roli prymusa Korpusu Kadetów im. J. Piłsudskiego we Lwowie w 1939 r. Wkrótce okazało się, że dalsze jego dorosłe życie kształtowane będzie pod wpływem tragicznych wydarzeń związanych z rozpoczęciem i wieloletnim trwaniem II wojny światowej..

Wśród obrońców napadniętego przez dwóch wrogów kraju, był także kadet Zbigniew Czajkowski. Zbrojny udział w kampanii wrześniowej na froncie wschodnim skończył się niewolą, pobytem w więzieniach Sławobielska, kołomyi, Stanisławowa. Późniejsza próba nielegalnego przekroczenia granicy z zamiarem dotarcia do tworzących się na zachodzie polskich sił zbrojnych, kończy się znów więzieniem i zestaniem na daleką północ do okrytego złą sławą łagru w Workucie.

Stamtąd przez setki kilometrów dalekiej północy, stepy Uzbekistanu, Kazachstanu dostaje się do stacji zbornej organizowanych na terytorium Związku Radzieckiego Polskich Sił Zbrojnych, by następnie przez Iran, Indie, Afrykę Południową dopłynąć do Plymouth, gdzie zostaje zaokrętowany na pływającym pod polską banderą niszczycielu ORP „Ślązak”. Do zakończenia wojny uczestniczył w wielu znanych bitwach morskich, w tym przy lądowaniu sił sprzymierzonych na Sycylii, we Włoszech w bitwie pod Salerno oraz na ORP „Błyskawica” podczas lądowania wojsk w Normandii. Ciągłe zagrożenie życia w czasie wieloletnich walk na morzu, niepewność o losie ojca, oficera wojska polskiego w obozie jenieckim NKWD, wywarły ogromny wpływ na cechy osobowości Zbigniewa Czajkowskiego, jak się później okazało wysoce specyficzne, rzadko spotykane u innych.

Zwolniony z marynarki, po zakończeniu działań wojennych w Europie, rozpoczyna studia na wydziale lekarskim Uniwersytetu w Edynburgu. Tu obok studiów poświęca się swojej pasji życiowej, uprawianiu szermierki, której nie zaprzestał nawet w okresie

służby na statku podczas działań wojennych.

W Edynburgu zorganizował sekcję szermierczą Akademickiego Związku Sportowego. Z grupą studentów polskich osiąga znaczące w Wielkiej Brytanii sukcesy sportowe.

W 1949 roku wraca do kraju by kontynuować studia w Akademii Medycznej w Krakowie i uprawiać szermierkę. Po zakończeniu studiów w 1951 roku i krótkim epizodzie pracy z dyplomem lekarza, w porozumieniu z Głównym Komitetem Kultury Fizycznej oraz Polskim Komitetem Olimpijskim, rezygnuje ostatecznie z pracy w służbie zdrowia i poświęca się pracy w sporcie. Początkowo z powodzeniem łączy doskonalenie własnego mistrzostwa sportowego z pracą trenera. Należy do najlepszych szermierzy w kraju. Indywidualnie i zespołowo zostaje Mistrzem Polski, a w 1953 r. wraz z zespołem zdobywa brązowy medal w szabli na Mistrzostwach Świata w Brukseli. W tym samym roku otrzymuje także tytuł trenera kl. I w szermierce, co potwierdza osiągnięte także w pracy zawodowej sukcesy.

W pierwszej połowie lat 50-tych zapoczątkowana została wielka kariera zawodowa Zbigniewa Czajkowskiego, jako znakomitego zawodnika, osiągającego wyniki sportowe na światowym poziomie, wybitnego trenera, wychowawcy wielu pokoleń znakomitych zawodniczek i zawodników, medalistów Mistrzostw Europy, Mistrzostw Świata, Igrzysk Olimpijskich, z mistrzynią Europy i mistrzem igrzysk olimpijskich łącznie.

Wielkie sukcesy w pracy trenerskiej to nie tylko szkolenie wybitnych zawodniczek i zawodników. To również tworzenie nowych koncepcji szkoleniowych, realizowanych także pod Jego kierunkiem w Polskim Związku Szermierczym i w wielu klubach sportowych. To także opracowane znakomite programy autorskie kształcenia i doskonalenia zawodowego trenerów, z którymi zapraszany był do wielu krajów europejskich oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki i Kanady. Kandydaci na trenerów z wielu krajów przyjeżdżali także do Polski na studia trenerskie, prowadzone przez Zbigniewa Czajkowskiego w naszej uczelni.

Na szczególne podkreślenie zasługuje zapoczątkowany również w latach 50-tych okres niezwykle owocnej, a zarazem rozległej pracy twórczej. Jego osiągnięcia wykraczają znacznie poza obszar wiedzy, określane przez wielu mianem nauk o sporcie. Jest bowiem cenionym znawcą militariów, co znakomicie potwierdził w swojej rozprawie doktorskiej pt. „Historia białej broni od średniowiecza do współczesności”, a dodatkowym potwierdzeniem były owocne konsultacje z twórcami filmów „Trylogia” w charakterze znawcy tajników oręża średniowiecznego.

W pomnażaniu rozległego dorobku twórczego wielce pomocną była znajomość wielu

języków, w tym angielskiego, rosyjskiego, francuskiego. Jest znawcą twórczości Moliera i języka starofrancuskiego. Sprawnie posługuje się także językiem włoskim, hiszpańskim i wieloma innymi językami, szczególnie słowiańskimi.

Niespotykanie bogaty dorobek twórczy prof. Zbigniewa Czajkowskiego prezentowany jest w niezliczonych wręcz publikacjach, wydanych w języku polskim i w wielu innych językach.

(...)

Wieloletniemu procesowi pomnażania własnych dokonań twórczych, obok ogromnej pracowitości, wielkiego zaangażowania i entuzjazmu, towarzyszyła także inna jakby sprzeczna, nietypowa cecha osobowości, objawiająca się brakiem należytej staranności o uformalnienie posiadanej wiedzy. Taka sytuacja sprawia, że w ocenie Jego bezspornych osiągnięć twórczych, sprawdzała się podzielana przez wielu maksyma głosząca, że „najtrudniej być prorokiem we własnym kraju”. Przykładów potwierdzających taką sytuację było wiele.

Już na początku lat 70-tych twórcze dokonania Zbigniewa Czajkowskiego były znane i oceniane na poziomie profesorskim w wielu, nie tylko europejskich krajach.

Włoska Akademia Szermierki w uznaniu zasług poniesionych dla światowej szermierki przyznała w 1970 r. Zbigniewowi Czajkowskiemu najwyższe wyróżnienie Złoty medal Zasługi, a Brytyjska Akademia Szermierki w Londynie nadała w 1972 r. tytuł Honorowego Członka swojej akademii.

Oba wyróżnienia przyznane zostały profesorowi Zbigniewowi Czajkowskiemu, co znajduje potwierdzenie w oficjalnych dokumentach informujących o przyznaniu tych wyróżnień. Brytyjskie Muzeum w Londynie umożliwia korzystanie ze wszystkich zasobów archiwalnych, także profesorowi Z. Czajkowskiemu jako jedynemu z nielicznych uczonych zza „żelaznej kurtyny”. W tym czasie w kraju Zbigniew Czajkowski nie tylko nie jest profesorem ale nie posiada nawet dyplomu ukończenia studiów wyższych, bowiem zdobyty w 1951 r. dyplom lekarza dawno stracił ważność. Próba częściowego uwiarygodnienia swoich kwalifikacji przez podjęcie studiów zaocznych w jednej z AWF, skończyła się szybko niepowodzeniem, bowiem nie znajdował czasu na odbycie letniego obozu przewidzianego w programie I roku studiów. W okresie letnim Zbigniew Czajkowski realizował najważniejsze zadania w pracy zawodowej. Przebywał jako trener na zgrupowaniach szkoleniowych z reprezentantami kraju lub uczestniczył w najważniejszych międzynarodowych zawodach sportowych, w tym czterokrotnie na igrzyskach olimpijskich.

O tym, jak trudno być „prorokiem we własnym kraju”, przekonywał się Zbigniew Czajkowski wielokrotnie, kiedy niektórzy uczeni zgłaszali krytyczne uwagi do terminologii, jaką posługiwał się w swoich publikacjach, twierdząc, że nie spełnia kryteriów naukowych. Natomiast te same teksty prac Zbigniewa Czajkowskiego przekładane były bez żadnego trudu i publikowane w wielu językach świata. Nietypowa droga twórczego dorobku, w połączeniu z wyrazistymi cechami osobowości, zaowocowała znaczącym, o światowym wymiarze wkładem w rozwój teoretycznych i metodycznych podstaw treningu sportowego.

Ostatnie nasze spotkanie podczas Igrzysk Olimpijskich 1976 roku w Montrealu, zaowocowało zamysłem pozyskania Zbigniewa Czajkowskiego do współpracy z naszą Uczelnią. Nie bez formalnych przeszkód, bowiem nie posiadał jeszcze dyplomu ukończenia studiów wyższych, nasz zamysł udało się urzeczywistnić. Z. Czajkowski podejmuje pracę w uczelni i w Klubie Sportowym AZS-AWF. W trybie eksternistycznym kończy także studia. Miałem zaszczyt być promotorem obronionej w 1981 r. pracy magisterskiej, a później w 1984 roku także Jego rozprawy doktorskiej. W krótkim czasie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, powołany zostaje na stanowisko profesora kontraktowego. To szybki i w pełni zasłużony awans. Praca na naszej uczelni to okres wielkiego ożywienia inwencji twórczej prof. Zbigniewa Czajkowskiego. Podejmuje nowe kierunki dociekań naukowych, których efekty prezentuje w licznych publikacjach w kraju i za granicą. Promuje wielu magistrów oraz trenerów szermierki.

Dzięki pracy prof. Zbigniewa Czajkowskiego nasza uczelnia staje się centrum szkolenia trenerów szermierki o zasięgu międzynarodowym.

Z Jego inicjatywy, przy życzliwym wsparciu Polskiego Związku Szermierczego, Władz naszej uczelni i zarządu Klubu AZS-AWF, wypromowana została w naszym kraju nowa konkurencja szermierki – szpada kobiet. Sprzyjały temu zrodzone także z inspiracji prof. Zbigniewa Czajkowskiego, a organizowane w naszej uczelni zawody o Puchar Świata w Szpadzie Kobiet.

Metryczka

Wytworzył:	prof.dr hab. Stanisław Socha
Data wytworzenia:	01.01.2020
Opublikował w BIP:	Bartłomiej Szade
Data opublikowania:	26.01.2020 10:59
Liczba wyświetleń:	161